

status van patriarch over Klein-Azië nastreven. Tot ver in de 4de eeuw telde Ionië overigens zijn intellectuele verdedigers van het heidendom, zoals de mystieke Maximos van Ephesos, maar dit was een tot uitsterven gedoemde groep. Wel was Ionië in die tijd in zekere zin weer een staatkundige entiteit, omdat het na de hervormingen van Diocletianus rond 300 vrijwel identiek was geworden aan een dan sterk verkleinde nieuwe provincie Asia. Maar in de late Oudheid hebben deze provinciegrenzen minder betekenis dan vroeger. De realiteit was al lang dat Ionië een term uit het verleden geworden was, waaraan geen werkelijkheid meer beantwoordde. Tegelijkertijd ondergingen de steden een geleidelijke transformatie: tempels en stadspaleizen, gymnasia en theaters maakten plaats voor kerken; de openbare ruimte werd volgebouwd, maar de bewoonde kern werd tegelijk kleiner en compacter. Ook het particuliere 'weldoen' werd vervangen door de zorg van de kerk. Rond 600 ging Ionië in de nieuwe provincie-organisatie van keizer Heraclius weer deel uitmaken van een grotere eenheid, nl. het *thèma* (d.i. militair-politiek district) van Anatolikon, dat een uitgestrekt gebied van Klein-Azië omvatte. Daarmee kan men hier de Byzantijnse Middeleeuwen laten beginnen.

Archaïsch Griekenland. De steden en kolonies ca. 700-500 v.Chr.